

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1963/83
Karar Sayısı : 1963/168
Karar Günü : 26/6/1963

İSTEMDE BULUNAN : Adalet Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Gurubu.

İSTEMİN KONUSU : 1631 sayılı Askeri Muhakeme Usulü Kanununun 165. Maddesinin 1 numaralı bendin Anayasanın 135. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İNCELEME : Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca 4.3.1963 gününde yapılan ilk inceleme:

1- Dilekçede Adalet Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Gurubu adına imzası bulunan Ali Naili Erdem ve Cahit Okurer'in Gurup Başkanı veya Başkan Vekili olduklarına dair onanlı belgenin 15 gün içinde gönderilmesi için tebligat yapılması oybirliği ile;

2- Dilekçenin yeterli gerekçeyi kapsadığı Üyelerden Rifat Göksu, İsmail Hakkı Ülkmen, Fazıl Uluocak ve Ekrem Tüzemen'in muhalefetleriyle ve oyçokluğuyla;

Kararlandırdıktan sonra, istenen belgelerin süresi içinde Mahkemeye gönderildiği ve dosyada başkaca eksiklik bulunmadığı ve başvurunun Anayasanın 149 ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki 44 sayılı Kanunun 21,22,25.26. maddelerine uygun olduğu anlaşıldığından esasın incelenmesine dair 15.4.1963 gününde verilen karar üzerine dava dilekçesi ve ekleri, düzenlenen rapor, iptali istenen kanun maddesi ile Anayasanın ilgili maddesi ve Anaya-sa Komisyonunun raporunun buna ait kısmı okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

1631 sayılı Askeri Muhakeme Usulü Kanununun 165.maddesi aynen şöyledir.

Madde 165-1- Kadınların, onbeş yaşını bitirmemiş olan çocukların ve Hukuku âmmeden memnuiyete mahkum olanların ve askeri Mahkemenin haysiyetiyle mütenasip olmayan şahısların duruşmada bulunmaları menedilebilir.

2- Muhakemelerin neşri yasaktır. Memnuiyet hilâfına hareket edenler hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 377. maddesi mucibince ceza verilir.

Cumhuriyet Halk Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Gurubu adına açılan mahkememizin 1963/143 esas sayısında kayıtlı davada ise; bu maddenin tümünün iptali istenmiş ve yapılan inceleme sonunda; maddenin 1 numaralı bendinde yer alan onbeş yaşını bitirmemiş olan çocuklara ilişkin hükmü hariç olmak üzere maddenin diğer bütün hükümlerinin iptaline ve çocuklara ilişkin hüküm hakkındaki iptal isteminin de reddine 26.6.1963 gününde 1963/167 sayı ile karar verildiği anlaşılmış bulunduğundan önce bu konu görüşülmüş ve iptal edilen hükümler hakkında yeniden karar verilmesine yer olmadığı oybirliği ile ancak, bir istemin daha önce reddedilmiş olmasının aynı işin yeniden incelenip karar bağlanmasına engel olmadığı Üyelerden Muhittin Gürün'ün muhalefetiyle ve oyçokluğu ile kararlaştırılmış ve şu

Esas Sayısı : 1963/83
Karar Sayısı : 1963/168

suretle inceleme: maddenin 1 numaralı bendinde yer alan onbeş yaşından küçük çocukların açık duruşmada bulunmalarının men edilebileceği, hükmüne hasredilmiştir.

GEREKÇE : Onbeş yaşına kadar olan çocuklar velilerinin ve okulda öğretmenlerinin terbiye ve nezaretleri altındadır. Bunların memlekete iyi ve yararlı bir unsur olarak yetiştirilmeleri için kendi arzu ve heveslerine bakılmaksızın haklarında gerekli tedbirlerin alınmasını gayet tabii karşılamalıdır. Bu yaş bitirmeyen küçüklerin her zaman akli melekelerinin tam olarak inkişaf etmediği tıp ilminde de kabul edildiği cihetle görülmekte olan davanın niteliğine göre açık duruşmanın tamamında veya bir kısmında bulunmalarının ruhi haletleri üzerinde olumsuz etkileri olabileceğinden bu gibi hallerde küçüğün menfaatlerini korumak düşüncesiyle mahkemenin takdirini kullanarak duruşmada bulunmaktan men edilebilmesinin yerinde bir tedbir olacağı şüphesizdir. Bu bakımdan sözü edilen hükmün duruşmanın her kese açıklığı prensibini koyan Anayasanın 135. maddesinin amacına aykırı düşmeyeceği sonucuna varılmıştır. Bu konuda mahkememizce verilen 26.6.1963 gün, esas 1963/143, karar 1963/167 sayılı kararda belirtilen görüşü değiştirecek bir durum bulunmadığına göre çocuklara ilişkin hükmün iptali istemin reddi gerekir.

SONUÇ : Yukarıda yazılı sebeplere dayanarak;

1-1631 sayılı Kanununun 165. maddesinin 1 numaralı bendinde yer alan: a) Kadınlara, hukuki âmmeden memnuiyete mahkum olanlara ve askeri mahkemenin haysiyetiyle mütenasip olmayan şahıslara ilişkin hükümler, 1963/143 Esas sayılı davada 26.6.1963 gününde verilen kararla Mahkememizce iptal edilmiş olduğundan, bu hükümler hakkından yeniden karar verilmesine yer olmadığına oybirliği ile;

2- Aynı bendin çocuklara ilişkin hükmünün, Anayasaya aykırı olmadığına ve bu hükme ilişkin davanın reddine Üyelerden Şemsettin Akçoğlu'nun muhalefetiyle ve oyçokluğu ile;

26.6.1963 gününde karar verildi.

Başkan	Başkan Vekili	Üye
Sünuhi ARSAN	Tevfik GERÇEKER	Osman YETEN
Üye	Üye	Üye
İ. Hakkı ÜLKMEN	Lütfi AKADLI	Şemsettin AKÇOĞLU
Üye	Üye	Üye

Esas Sayısı : 1963/83
Karar Sayısı : 1963/168

İhsan KEÇECİOĞLU

Salim BAŞOL

Celâlettin KURALMEN

Üye

Üye

Üye

Hakkı KETENOĞLU

Ekrem KORKUT

Ahmet AKAR

Üye

Üye

Üye

Muhittin GÜRÜN

Lûtfi ÖMERBAŞ

Ekrem TÜZEMEN

Şerhi eklidir.

-MUHALEFET ŞERHİ-

Mahkememiz'in 26.6.1963 tarihli ve 1963/143 esas ve 1963/167 karar sayılı kararına ait muhalefet şerhinin 1 numaralı bendinde yazılı sebeplerle bu kararın b fıkrasına muhalifim.

Üye

Şemsettin
AKÇOĞLU

-MUHALEFET ŞERHİ-

1631 Sayılı Askeri Muhakeme Usulü Kanununun 165. maddesindeki 15 yaşını bitirmemiş olan çocukların da açık duruşmalarda bulunmalarının men'edilebeceğine dair olan hükmün Anayasa'ya aykırı olmadığı, diğer bir dâva dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin 26.6.1963 günlü ve 1963/143-1963/167 sayılı kararı ile kabul edilmiş olduğundan mezkur maddenin diğer hükümleri meyanında çocuklarla ilgili bulunan hükmünün de Anayasaya aykırılığından bahsile açılmış olan bu dâva sebebiyle aynı konunun yeniden incelenerek esas hakkında yeni bir karar verilmesine mahal bulunmamakta, sadece durum izah olunarak (yeni bir karar verilmesine yer olmadığına) karar verilmesi gerekmektedir.

Esas Sayısı : 1963/83
Karar Sayısı : 1963/168

Halbuki Mahkememiz bu kararı ile dâvanın, hakkında evvelce karar verilmiş olan 165. maddenin çocuklarla ilgili hükmü hakkındaki kısmını esas bakımından inceleyerek yeniden karar vermiş bulunmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin, 30. Nisan 1963 günlü ve 11394 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmış bulunan 26.12.1962 günlü ve 1962/223-1962/122 sayılı, takip edilen usul bakımından benzeri olan, kararına ait muhalefet şerhinde açıkladığım sebeplerle bu kararda uygulanan usule muhalifim.

Üye

Muhittin
GÜRÜN